

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Üçüncü İnkat

18.XI.1955 Cuma

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	65:66	2. — Kars Mebusu Ali Yeniaras'ın,	
2. — Havale edilen kâğıtlar	66	Amasya vilâyetinin Selağzı Köprübaşı mev-	
3. — Yoklama	66	kiindeki belediyeye ait bina hakkında Dahili-	
4. — Riyaset Divanının Heyeti Umu-		liye Vekilinden şifahi suali (6/90)	67
miyeye mâruzatı	66	3. — Muş Mebusu Şemsi Ağaoglu'nun,	
1. — Eskişehir Mebusu Salih Fuad Ke-		Muş'un Bulanık kazası hudutları içinde olan	
geci'nin vefat ettiğine dair Başvekâlet tez-	66	Aktuzla ve Kırmızıtuza istihşalâtının ar-	
keresi (3/252)		tırılması, Varto kazasında tütün ekimine	
2. — Kastamonu Mebusu Muzaffer Âli		müsaade edilmesi ve vilâyet merkeziyle Bu-	
Mühto'nun vefat ettiğine dair Başvekâlet	66:67	lanık merkezinde birer inhisar binası ya-	
tezkeresi (3/253)		pılması hususunda ne düşünöldüğüne dair	
3. — Manisa Mebusu Yunus Muammer		Gümrük ve İnhisarlar Vekilinden şifahi	
Alakant'ın kardeş ve müttelik İran'ın Baş-		suali (6/92)	67:68
vekili Hüseyin Alâ'ya tevcih edilen menfur		4. — Samsun Mebusu Muhittin Özkefe-	
Suikast teşebbüsünden dolayı Türkiye Bü-		li'nin, Belediye Kanununun esaslı bir deęi-	
yük Millet Meclisinin duyduğu teessür ve		şikliğe tâbi tutulup tutulmayacağına ve bu	
âcil şifa temennisinin ve İran milleti		hususunda bir hazırlık yapıp yapılmadığına	
hakkındaki saadet dileklerinin İran Şû-	67	dair sualine Dahiliye Vekili Etem Mende-	
rayı Millisine iblâğına dair tavriri (4/140)	67	res'in şifahi cevabı (6/93)	68
5. Sualler ve cevaplar		5. — Antalya Mebusu Enver Karan'ın,	
A — Şifahi sualler	67	Antalya vilâyeti sahil halkını ızrar eden	
1. — Antalya Mebusu Burhanettin		Yunan balıkçı ve kaçakçılarının hareketle-	
Onat'm, nüfusu 50 000 den fazla olan şe-		rini önlemek için ne gibi tedbirler alındığı-	
hirlerimizde memurlara ögle yemeği veril-		na dair (6/94)	68
mesi ve devlet dairelerinde hekim istihdamı		6. — Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün,	
hususlarında ne düşünöldüğüne dair Baş-		Tunceli vilâyetine bağlı bâzı kaza ve nahi-	
vekilden şifahi suali (6/88)	67		

yelerin yolları hakkındaki sualine Nafia Vekili Kemal Zeytinoglu'nun Şifahi cevabı (6/95) 68:70

7. — Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin değiştirilip değiştirilmiyeceğine ve Genelkurmay eski 2 nci Başkanı Orgeneral Zekâi Okan'ın emekliye sevk edilmesi ve yeniden hizmete alınması sebebi-ne dair Başvekil ve Millî Müdafaa Vekilinden şifahi suali (6/96) 70

8. — Kars Mebusu Kemal Güven'in, Erzurum Mebusu Rifki Salim Burçak'ın Tortum kazası Demokrat Parti kongresinde yaptığı bir konuşmaya dair Adliye Vekilinden şifahi suali (6/97) 70

9. — Sinob Mebusu Şerafettin Ayhan'ın, Gediz kazası jandarma komutanvekilinin iki kişiyi dövdüğünün ve kaza kaymakamının bir köye ait muhtar mührünü hiçbir resmî sıfatı olmayan birine teslim için emir verdiğinin doğru olup olmadığına dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/98) 70:71

10. — Malatya Mebusu Tefvik Ünsalan'ın 6452 sayılı Kanuna tevfiikan işçilere yılda bir defa verilmesi gereken ek tahsisatın 1954 yıllıklarından istisna edilen işçiler mevcut olup olmadığına dair Çalışma, Nafia ve Ziraat vekillerinden şifahi suali (6/99) 71

11. — Malatya Mebusu Tefvik Ünsalan'ın, bu yıl hac maksadiyle yurt dışına gidecek vatandaşların emniyetle ve sıhhi şartlarla seyahatleri hususunda ne gibi tedbirler alındığına dair Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Münakalât vekillerinden şifahi suali (6/100) 71

12. — Malatya Mebusu Mehmet Zeki Tulunay'ın, Bedelsiz Mal İthalı Kararnamesinin neşrindeki gecikme ve iptal sebeplerine dair Başvekilden şifahi suali (6/101) 71

13. — Kars Mebusu İbrahim Us'un, son zamanlarda hapishanlerde vukubulan toplu ayaklanma hâdiselerine dair Adliye Vekilinden şifahi suali (6/102) 71

14. — Denizli Mebusu A. Hamdi San-

Sayfa

car'ın, devlet orman işletmelerinde istihdam edilen orman mühendis muavinlerine hangi esaslara göre ve ne nispette ek görev tahsisatı verildiğine dair Ziraat Vekilinden şifahi suali (6/104) 71

15. — İzmir Mebusu Nebil Sadi Altuğ'un, Bedelsiz İthalât Kararının alınış ve iptal ediliş tarihlerine, kararın ilânından iptaline kadar geçen zaman zarfında bedelsiz ithalât için yapılan müracaatların miktarına ve ne kadarına müsaade olduğuna dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/105) 71

16. — Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın, Malatya'da dondan zarar gören arazi ve bahçe sahipleriyle kayısı kurutma işlerinde çalışanlara bir yardım yapılmasının düşünülüp düşünülmediğine dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/106) 71

17. — Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın, Dördüncü Devlet Bakanlığının ne sebeple ihdas edildiğine dair Başvekilinden şifahi suali (6/107) 71

B — Tahrirî sualler 72

1. — Sinob Mebusu Şerafettin Ayhan'ın, inhisar maddelerine yapılan zammın sebebine, köylüden alınan tütün ve çay barmelerinde istihsal maliyeti nispetinde bir zam yapmanın ve tütün yetiştiren köylüye yetiştirdiği tütün nispetinde maliyet üzerinden sigara vermenin düşünülüp düşünülmediğine dair sualine Gümrük ve İnhisarlar Vekili Emin Kalafat'ın tahriri cevabı (7/104) 72

2. — Gaziantep Mebusu Süleyman Kuranel'in, Fırat köprüsü ve Gaziantep - Fevzipaşa yolu inşaatıyla İslâhiye Emen bataklığının kurutulması işlerinin hangi mütaahhitlere, ne zaman ihale edildiğine ve bu işlerin mukavelelerine ve halihazır inşa faaliyetlerine göre biteceği tarih ile müddet temdidî yapılıp yapılmadığına ve bu mütaahhitlerin vekâlet ve bünyesine dâhil teşkilâtın her hangi başka bir iş alıp almadıklarına dair sualine Nafia Vekili Kemal Zeytinoglu'nun tahrirî cevabı (7/107) 72:74

3. — Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu'nun, Malatya ve kazalarında su ve baraj tesisleri mevzuunda Hükümetçe yaptırılan etüd neticeleri hakkındaki sualine Nafia Vekili Kemal Zeytinoglu'nun tahriri cevabi (7/109) 74:76

4. — Kars Mebusu Mehmet Hazer'in, vatandaşların toplanma, haberleşme, söz ve seyahat hürriyetlerine mâni olan idare ve zabıta âmirleri hakkında yapılan kanuni muamelelerin ve bu gibi kanun dışı hareketlerin önlenmesi hususunda alınan tedbirlerin bildirilmesine dair sualine Dahiliye Vekil Vekili Etem Menderes'in tahriri cevabi (7/110) 76:78

5. — Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, vekâletin Denizcilik Bankasını murakabe salâhiyeti ile bu salâhiyetin şimdiye kadar kullanılıp kullanılmadığı ve Karadeniz vapur seferleri hakkındaki sualine Münakalât Vekili Muammer Çavuşoğlu'nun tahriri cevabi (7/113) 78:79

6. — Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu'nun, Malatya vilâyetine bağlı kaza ve nahiyelerin yollarının yaptırılması ve Devlet Yollarına bağlanması hususunda ne düşünüldüğü hakkındaki sualine Nafia Vekili Kemal Zeytinoglu'nun tahriri cevabi (7/115) 79:81

1. — SABIK ZABIT HULASASI

Birinci Celse

Majeste Hüseyin Bin Tallâl'in vâkı daveti üzerine Ürdün'ü ziyaret edecek olan Reisi Cumhuriyet Celâl Bayar'ın avdetlerine kadar Reisi Cumhuriyet Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisi Refik Koraltan'ın vekâlet edeceğine dair Riyaseti Cumhur tezkeresi okundu .

Encümenlere âza seçimi için reyler toplandı.

Celseye ara verildi.

İkinci Celse

Encümenler seçiminin neticeleri tebliğ olundu.

18 . XI . 1955 Cuma günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet verildi.

Reisvekili

Kâtip

Balıkesir Mebusu

Kayseri Mebusu

Esat Budakoğlu

İbrahim Kirazoğlu

Kâtip

Kayser Mebusu

Ömer Mart

Sualler

Şifahi sualler

1. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, Gediz - Demirköprü barajı hidroelektrik santralinde enerji üretilmesi, bunun istihlâk merkezlerine nakli ve toptan satışı imtiyazının Ege Elektrik Türk Anonim Şirketine verilmesine dair ittihaz olunan Kararname hakkındaki şifahi soru takririni Başvekâlete gönderilmiştir. (6/120)

2. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, 2.V.1954 tarihinden 12 . XI . 1955 tarihine kadar İstanbul, İzmir ve Ankara'da intişar eden gazete ve mecmualara ne miktar resmî ilân verildiğine, bu ilân-

ların bedeli ile tevzi ölçülerinin ne olduğuna dair şifahi soru takririni Başvekâlete gönderilmiştir. (6/121)

3. — Malatya Mebusu Kâmil Kırıkoglu'nun, Avrupa Konseyi İstişari Meclisi Türk Heyetine dâhil Urfa Mebusu Feridun Ergin'in Konsey nezdindeki temsilciliği hakkında vâkı hâdise ve neşriyatın doğru olup olmadığına dair şifahi soru takririni Hariciye Vekâletine gönderilmiştir. (6/122)

4. — Kars Mebusu Ali Yeniaras'ın Dahiliye Vekili Etem Menderes'e İstanbul'dan Ankara'ya

gelirken ne sebeple askerî uçak tahsis edildiğine ve 1 . I . 1955 ten 12 . XI . 1955 tarihine kadar geçen zaman içinde sivil zevata tahsis edilen askerî uçakların uçuş saatleriyle kilometre masraflarına dair şifahi sual takriri Başvekâlete gönderilmiştir. (6/123)

5. — Kars Mebusu Sırrı Atalay'ın, Demokrat Parti Genel Başkanı ve Başvekil Adnan Menderes'in 15 . X . 1955 tarihinde Demokrat Parti Büyük Kongresinde Türk Silâhlı Kuvvetleri hakkındaki vâkı beyanatına dair şifahi sual

takriri Başvekâlete gönderilmiştir. (6/124)

6. — Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu'nun, tarihî kıymeti haiz mebani ve eserlerin hüsnümuhafazası hususunda ne düşünüldüğüne dair şifahi sual takriri Başvekâlet ve Maarif Vekâletine gönderilmiştir (6/125)

7. — Kırşehir Mebusu Osman Alişiroğlu'nun, Yerköy Belediye seçimi hakkındaki şifahi sual takriri Adliye ve Dahiliye vekâletlerine gönderilmiştir. (6/126)

2. — HAVALE EDİLEN KAĞITLAR

Tezkere

1. — Karayolları Umum Müdürlüğünün 1953 malî yılı Hesabı Katısına ait mutabakat

beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi (3/254) (Divanı Muhasebat Encümenine).

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,06

REİS — Reisvekili Esat Budakoğlu

KÂTIPLER : Ömer Mart (Kayseri), İbrahim Kirazoğlu (Kayseri)

3. — YOKLAMA.

REİS — Yoklama yapacağız efendim. (Afyon Karahisar mebuslarından Gaziantep mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Çoğunluğumuz vardır, celseyi açıyorum.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Eskişehir Mebusu Salih Fuad Keçeci'nin vefat ettiğine dair Başvekâlet tezkeresi (3/252)*

REİS — Eskişehir Mebusu Salih Fuad Keçeci'nin vefat ettiğine dair Başvekâlet tezkeresi var, okutuyorum.

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine Eskişehir Mebusu Salih Fuad Keçeci'nin 1 . VII . 1955 tarihinde vefat ettiği, Dahiliye Vekâletinden alınan 9 . VII . 1955 tarih ve 23302/64-9565 sayılı tezkerede bildirilmiştir.

Teessürle arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

REİS — Müteveffa arkadaşımızın aziz hâtırasını tazizen bir dakika saygı duruşuna davet ediyorum.

(Bir dakika saygı duruşu yapıldı)

2. — *Kastamonu Mebusu Muzaffer Âli Mühto'nun vefat ettiğine dair Başvekâlet tezkeresi (3/253)*

REİS — Kastamonu Mebusu Muzaffer Âli Mühto'nun vefat ettiğine dair Başvekâlet tezkeresini de okutuyorum.

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Kastamonu Mebusu Muzaffer Âli Mühto'nun kalb kifayetsizliğinden 16 . IX . 1955 tari-

hinde Ankara'daki evinde vefat ettiği ve Belediye Tabibi Dr. Cahide Sağlam tarafından cenazesinin görülerek defin ruhsatının verildiği ve Nüme Hastanesinde gerekli tahnitinin yapılarak Kastamonu'ya nakledildiği, Dahiliye Vekâletinden alınan 13 . X . 1955 tarih ve 23302-64/13202 sayılı tezkerede bildirilmiştir.

Teessürle arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

REİS — Müteveffa arkadaşımızın aziz hâtırasını tazizen bir dakika saygı duruşuna davet ediyorum.

(Bir dakika saygı duruşu yapıldı)

3. — *Manisa Mebusu Yunus Muammer Alakant'ın, kardeş ve müttelik İnan'ın Başvekil Hüseyin Alâ'ya tevcih edilen menfur suikast teşebbüsünden dolayı Türkiye Büyük Millet Meclisinin duyduğu teessür ve âcil şifa temennisinin ve*

İnan milleti hakkındaki saadet dileklerinin İnan Şûrayı Millîsine iblâğına dair takriri (4/40)

REİS — Ruzname dışında verilmiş bir takrir vardır, okutup tasvibinize arz edeceğim.

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Aşağıdaki takririmin Yüksek Meclisin tasvibine sunulmasını arz ve rica ederim :

«Türkiye Büyük Millet Meclisi kardeş ve müttelik İnan Başvekil Ekselans Hüseyin Alâ'nın mâruz kaldığı menfur suikast teşebbüsünden duyduğu teessür ve ıstırapı ve müşarünileyh için âcil şifa temennisiyle Asıl İnan milleti hakkındaki saadet dileklerini İnan Şûrayı Millîsine iblâğ eyler.»

Manisa Mebusu
Muammer Alakant

REİS — Efendim, takriri reylerinize arz ediyorum. Tasvip buyuranlar... Etmiyenler... Tasvibedilmiştir.

Ruznameye devam ediyoruz efendim.

5. — SUALLER VE CEVAPLAR

A — ŞİFAHİ SUALLER

1. — *Antalya Mebusu Burhanettin Onat'ın, nüfusu 50 000 den fazla olan şehirlerimizde memurlara öğle yemeği verilmesi ve devlet dairelerinde hekim istihdamı hususlarında ne düşünüldüğüne dair Başvekil'den şifahi suali (6/88)*

REİS — Burhanettin Onat'ın suali Başvekil burada mevcut olmadığı için gelecek İnıkada bırakılmıştır.

2. — *Kars Mebusu Ali Yeniaras'ın, Amasya vilâyetinin Selağzı Köprübaşı mevkiindeki belediye için bina hakkında Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/90)*

REİS — Kars Mebusu Ali Yeniaras burada mı efendim? (Burada sesleri).

Sual okunacaktır efendim.

Büyük Millet Meclisi Reisliğine

Aşağıdaki sorunun Dahiliye Vekili tarafından sözlü olarak cevaplandırılmasına delâletlerini saygı ile arz ederim.

Kars Mebusu
Ali Yeniaras

1. Mülkiyeti Amasya Belediyesine ait ve Amasya'nın Selağzı Köprübaşı mevkiinde 1954 yılının Ağustos ayma kadar C. II. Partisinin isticarında bulunan binanın halen kime ve ne gibi şartlar altında devredildiği?

2. Mevcut devirde kanunlara aykırı bir cihet bulunup bulunmadığı?

3. Bu devir münasebetiyle Amasya Belediyesinin maddi bir zarara uğar olup olmadığı?

4. Kanunsuzluk varsa müsebbipleri hakkında ne muamele yapıldığı?

REİS — Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ ETEM MENDERES (Aydın) — Muhterem arkadaşlar; meseleye ruznameyi elime alınca muttali oldum. Dosyayı tetkik ettim, tatmin edilmedim. Bu husustaki malûmatı tâmik etmek için Ali Beyden ve Yüksek Heyetinizden bir hafta mühlet rica ediyorum.

REİS — Bir hafta sonraya talik edilmiştir.

3. — *Muş Mebusu Şemsi Ağaoğlu'nun, Muş'un Bulanık kazası hudutları içinde olan Aktuzla ve Kırmızıtuza istihsalâtının artırılması, Varto kazasında tütün ekimine müsaade*

edilmesi ve vilâyet merkeziyle Bulanık merkezinde birer inhisar binası yapılması husunda ne düşünüldüğüne dair Gümrük ve Inhisarlar Vekilinden şifahi suali (6/92)

REİS — Muş Mebusu Şemsi Ağaoğlu burada mı? (Yok sesleri) Sual sahibi yoktur, sual gelecek İnikada bırakılmıştır.

4. — *Samsun Mebusu Muhittin Özkefeli'nin, Belediye Kanununun esaslı bir değişikliğe tâbi tutulup tutulmayacağına ve bu hususta bir hazırlık yapıp yapılmadığına dair sualine Dahiliye Vekili Etem Menderes'in şifahi cevabı (6/93)*

REİS — Suali okutuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine
Aşağıdaki sorunun Sayın Dahiliye Vekili tarafından şifahi olarak cevaplandırılmasını saygı ile rica ederim.

2 . V . 1955

Samsun Mebusu
Muhittin Özkefeli

Belediye Kanununun tadile veya esaslı bir değişikliğe tâbi tutulup tutulmayacağına ve bu hususta bir hazırlık olup olmadığının cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

REİS — Dahiliye Vekili.

DAHİLİYE VEKİLİ ETEM MENDERES

(Aydın) — Efendim, geçen devre hazırlanmış olan Belediye Kanunu vekâletçe yeniden bir defa daha tetkikten geçirilmiş, bugünkü ihtiyaçları karşılayacak bir vasıfta hazırlanmış olarak vekâletlerin mütalâaları alınmak üzere gönderilmiş vaziyettedir. Vekâletlerin mütalâaları gelince derhal huzurunuzda getirileceğini arz ederim.

REİS — Muhittin Özkefeli.

MUHİTTİN ÖZKEFELİ (Samsun) — Efendim;

1950 yılı iktidarımızdan bu ana kadar geçen beş yıl içinde altı vekil değişti. Altı vekilden her birinin verdikleri izahata teşekkür ettik. Bugün teşekkürden de ileri şekilde sevincimi ifade etmekle beraber şunu arz edeceğim : Bir arkadaşla birlikte tamamen tadil mahiyetinde yeni bir kanun teklifi hazırlanmış bulunuyoruz. Fakan şurası muhakkaktır ki, Hükümetin, şimdiye kadar değişen altı Bakanın verdikleri izahat, encümenlerde yapılan çalışmalar ve prensiplerde varılan mutabakat maalesef, Dahiliye Encümeninden de çıkmış bulunmasına rağmen,

Bütçe Encümeninde kadük olmuştur. Sayın Bakanın dediği, bendenizin de arz ettiğim veçhile tasarıları benim teklifimle mi birleşir, kendilerinin lâyhaları daha mı evvel gelir, mutlaka bu kanunun bugünkü anlayışa göre çıkarılması lâzımdır. Bugünkü Belediyeler Kanunu 25 senelik bir ömre maiiktir. Çeşitli tecrübelerden anlaşılmıştır ki, bugünkü ihtiyaçlara eldeki Belediyeler Kanunu maalesef cevap verememektedir.

Bunu arz etmek isterim.

5. — *Antalya Mebusu Enver Karan'ın, Antalya vilâyeti sahil halkını ızzar eden Yunan balıkçı ve kaçakçılarının hareketlerini önlemek için ne gibi tedbirler alındığına dair Dahiliye, Gümrük ve Inhisarlar vekillerinden şifahi suali (6/94)*

REİS — Sual sahibi burada mı efendim? (Yok sesleri) Sual sahibi Enver Karan arkadaşımız burada olmadığı için gelecek İnikada bırakılmıştır.

6. — *Tunceli Mebusu Fethi Ülkü'nün, Tunceli vilâyetine bağlı bâzı kaza ve nahiyelerin yolları hakkındaki sualine Nafia Vekili Kemal Zeytinolu'nun şifahi cevabı (6/95)*

REİS — Fethi Ülkü buradadır. Sual okunacaktır.

7 Mayıs 1955

B. M. M. Yüksek Başkanlığına

Aşağıdaki sorularımın Sayın Nafia Vekili tarafından Meclis kürsüsünde sözlü olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygılarımla rica ederim.

Tunceli Mebusu
Fethi Ülkü

1. Elâzığ - Hozat - Ovacık yolunun her yıl yapılan tamirata rağmen senenin ancak muayyen aylarında geçit verdiği nazarı itibara alınarak Kemah üzerinden Erzincan'a vâsil olacak şekilde karayolları meyana ithali mümkün müdür?

Bu mümkün olmadığı takdirde, bilhassa Hozat - Ovacık arasındaki yolun devamlı işler halinde bulunması için bir çare düşünülmekte midir?

2. Çemişkezek, Hozat, Ovacık ilcelerimiz, vilâyet merkezi olan Kalan ile doğrudan doğruya muvasala imkânna sahip değildirler. Bu ilcele-

rin direkt yollarla vilâyet merkezine bağlanmaları sağlanabilecek midir?

3. Elâzığ - Mutu yolunun Pertek'ten geçen kısmının bugünkü güzergâhının değiştirileceği ve buna ait projelerin hazırlandığı söylenmektedir. Bu teşebbüs tahakkuk ettiği takdirde yeni yol Elâzığ'dan itibaren hangi güzergâhı takibedecektir? Hozat'tan Elâzığ istikametine gelen ve Pertek'in 10 kilometre kadar aşağısında Elâzığ - Mutu şosesine mülâki olan yolu, inkişaf halinde bulunan Pertek'in ekonomik ve turistik ciheti de nazarı itibara alınarak kasabanın içinden geçirmek imkânları mevcut mudur?

4. Tunceli'nin buğday ambarı durumunda olan Mazgirt ilcesinin Muhundi bucağından geçen ve Doğu - Anadolu'nun meşhur kaplıcalarını havi Bağın mevkiinden geçerek Karakoçan'a ulaşan bir yol bugüne kadar bir etüd mevzuu olmuş mudur?

5. İnşaat halinde bulunan Nazimiye yolu ne zaman ikmal edilecektir?

Sorpiyan - Mazgirt, Avşan - Çemişkezek, Çemişkezek - Hıdırdamı yolları bu sene tamir edilecek midir?

REİS — Söz Nafia Vekilindedir.

NAFIA VEKİLİ KEMAL ZEYTİNOĞLU (Eskişehir) — Tunceli Mebusu Muhterem Fethi Ülkü'nün suallerine, sual sıralarına göre arzı cevap edeceğim.

1. İskenderun - Erzurum yolunun bir parçasını teşkil eden Elâzığ - Tunceli - Mutu köprüsü yolu Devlet Yolları meyanında ele alınmış ve modern standartlara göre inşasına başlanmıştır. Bu yola çok yakın ve paralel olan Elâzığ - Hozat - Ovacık yolunun Devlet Yolları ağına alınmasına imkân görülememektedir.

Bir il yolu olan Elâzığ - Hozat - Ovacık yolunun vekâletimizce yapılan yardım ve özel idare bütçesinden ayrılacak tahsisatla vilâyetçe ele alınması icabetmektedir.

2. Çemişkezek, Hozat ve Ovacık kazalarını direkt olarak vilâyet merkezi Kalan'a bağlanacak bugünkünden daha iyi bir güzergâh mevcut değildir.

3. Elâzığ - Mutu yolu güzergâhı, Elâzığ - Bingöl yolundan ayrılıp Murat vâdisine saptmakta ve oradan da Munzur suyunu takiben Kalan'a vâsil olmaktadır.

Hozat - Elâzığ yolunun Pertek'ten geçirilmesi, yapılan etüdlere neticesinde, imkânsız görülmüştür.

4. Mazgirt - Muhindi - Bağın - Karakoçan yolu güzergâhı henüz etüd mevzuu olmamıştır.

5. Tunceli Vilâyetinin 1955 yol yapım programında Yolçatı - Nazimiye yolu için 170 bin lira ve Sorpiyan - Mazgirt yolu için 50 bin lira ayrılmıştır. Vilâyetin bakım programına dâhil bulunan Avşan - Çemişkezek ve Sorpiyan - Mazgirt yolları bakımı için de 32 bin lira ayrılmış bulunmaktadır.

Çemişkezek - Hıdırdamı yolu, vilâyetin 1955 çalışma programına dâhil değildir.

REİS — Fethi Ülkü, buyurun.

FETHİ ÜLKÜ (Tunceli) — Muhterem Vekil Beyefendinin Tunceli'nin yolları hakkındaki soruma cevabını dinledim. Bu sorum 7 Mayıs'ta verilmiş durumda idi. Fakat tatilin araya girmiş olması dolayısıyla bugüne kalmış bulundu.

Elâzığ - Hozat - Ovacık yolu Tunceli'nin, hattâ denilebilir ki, Şarkın, en ehemmiyetli turistik bölgesidir. Oradan geçen bu yolun Devlet Karayolları meyanına ithalinin mümkün olmadığını anlayınca hakikaten üzüldüm.

Muhterem arkadaşlarım, bilhassa Ovacık, değil yalnız bizim, yahut Tunceli'nde bulunanların, Türkiye'de bulunan ecebilerin bile alâkasını çekmiş bulunmaktadır. Yazın İngiliz ve Amerikan elçilikleri mensupları Hükümetimizin müsaadesi ile tabiat harikalarıyla dolu olan bu ilcemize gelirler, oranın dünyanın hiçbir tarafında bulunmayan manzarasını ve Munzur suyunun alabalığını seyreder ve ondan istifade ederler. Eğer oraya giden yol bizim tarafımızdan ihmal ediliyorsa oranın kıymetini takdir etmeyişimizden ve belki orasını görmeyişimizden dir.

Hozat - Ovacık yolunun bir başka hususiyeti daha vardır. Tamamen orman içinden geçen bu yol aynı zamanda orman işletmesinin faaliyetine yardım edebilecektir. Bu yolun aksaması ve aynı zamanda bu yolun yapılmaması millî servetten istifade imkânlarından bizi mahrum etmektedir. Bununla beraber Hozat - Ovacık arasında bulunan bütün vatandaşlarımız nakil hususunda hiçbir yerin mâruz kalmadığı müşkilâtle karşı karşıyadır. Tahmin edemezsiniz,

Ovacık'ta her yerden ayrı olarak bir yas ve sevinç günü vardır. Yas günü Eylül sonunda son kamyonun uğurlanması günüdür. Zira senenin birkaç ayında kamyon buraya gelebilir ve o aylar sonunda herkes yaşlı bir dekor içinde son kamyonu uğurlarlar. Buna mukabil Haziran sonunda ilk kamyon geldiği zaman neşelenirler.

Muhterem arkadaşlar, Tunceli, kazalariyle yol bakımından muvasalası olmıyan hemen hemen yegâne ilimizdir. Çemişkezek, Hozat ve Ovacık ancak önce başka bir vilâyete geçtikten sonra gidilebilen birer mahaldir. Vekil Beyefendi bundan başka müsait bir yol bulunmadığını ifade ettiler. Esasen daha başka bir yol yok ki bundan daha müsait tâbirini kullanalım. Esasen Çemişkezek'i diğer vilâyete bağlayan, Çemişkezek'in merkezlerle münasebetini sağlayan vasıta olarak, dört seneden beri ihalesi yapılan köprü dahi bugün için bitmemiştir. Çünkü maalesef Çemişkezek, herkesçe malûm olduğu üzere, âdeta bir menfa yeri halindedir. Bu kazanın yol imkânı biran evvel sağlanmış olmalıdır.

Elâzığ - Mutu yolunun, Murat boyunu takiben gitmesi, hem turistik bakımdan hem de yolun daha emin olması bakımından cidden şayanı şükrandır. Yalnız oradan geçmiş olması, Hozat'tan gelen yolun Pertek'e uğratılmaması bir kazanın akıbeti bakımından, daha doğrusu bu kazanın sönebilmesi bakımından üzücü olmuştur.

Efendim; Vekil Beyefendinin son olarak buyurduğu gibi 170 000, 50 000 ve 34 000 liralık yol bakım masrafları gelmiş, vilâyette sarf edilmiş ve hakikaten mahallinde alâka görmüştür. Yalnız tamamen yoldan mahrum olan bu vilâyet için bu paranın ne kadar az olduğu yüksek takdirlerinizden uzak kalmıyacaktır.

Bu yolların ikmalini temin için birçok köprülere ve daha geniş faaliyete ihtiyacımız olduğu aşikârdır. Vekil Beyefendi bu ciheti elbette takdir buyuracaklardır.

Tunceli gibi geri kalmış, yollardan mahrum bir vilâyetin Hükümetçe daha çok alâkaya mazhar olması lâzımgeldiği kanaatimi arz eder, hepinizi saygı ile selâmlarım.

REİS — Sual cevaplandırılmıştır.

7. — *Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Emekli Sandığı Kanununun 39 ncu maddesinin değiştirilip değiştirilmeyeceğine ve Genelkurmay eski 2 nci Başkanı Orgeneral Zekai Okan'ın emekli-*

ye sevk edilmesi ve yeniden hizmete alınması sebebine dair Başvekil ve Millî Müdafaa Vekilinden şifahi suali (6/96)

REİS — Başbakan ve Millî Müdafaa Vekili celsede hazır bulunmadıkları için cevap gelecek inikada bırakılmıştır.

8. — *Kars Mebusu Kemal Güven'in, Erzurum Mebusu Rifki Salim Burçak'ın Tortum kazası Demokrat Parti kongresinde yaptığı bir konuşmaya dair Adliye Vekilinden şifahi suali (6/97)*

REİS — Kars Mebusu Kemal Güven Buradalar mı? (Yok sesleri) Sual sahibi bulunmadığı için gelecek inikada kalmıştır.

9. — *Sinob Mebusu Şerafettin Ayhan'ın Gediz kazası Jandarma Komutanvekilinin iki kişiyi dövdüğünün ve kaza kaymakamının bir köye ait muhtar mührünü hiçbir resmî sıfatı olmıyan birine teslim için emir verdiğinin doğru olup olmadığına dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/98)*

REİS — Suali okuyoruz.

T. B. M. Meclisi Yüksek Riyasetine
Aşağıdaki soruların sözlü olarak Dahiliye Vekili tarafından cevaplandırılmasına delâletleriniz saygıyla arz ve rica olunur.

Sinob Mebusu
Şerafettin Ayhan

1. Gediz Gümelek Köyünden Muhtar Ali Aras'ın eşi Esna Aras'ı ve İhtiyar Heyeti âzasından Cafer Demiri gece saat 24 sıralarında Kaza Jandarma Komutanvekilî Şemsettin İlbay'ın dört jandarma eriyle birlikte biri on, diğeri 7 günlük rapor alma derecesine gelinceye kadar dövdükleri;

2. Kaza Kaymakamının Muhtar Ali Arasa köy muhtarı mührünü hiçbir sıfatı resmîyesi olmıyan birine teslim etmesi için emir verip vermediği,

3. Hâdiseler vâkı mıdır? Vâkı ise müsebbipleri hakkında ne gibi muamele yapılmıştır?

REİS — Dahiliye Vekili, buyurun.

DAHİLİYE VEKİLİ ETEM MENDERES (Aydın) — Muhterem arkadaşlar, meseleyi tetkik ile meşgulüm. Tatmin edici malûmatı getirmek üzere bir hafta müsaadenizi rica ederim.

REİS — Bu sual de gelecek haftaya bırakılmıştır.

10. — *Malatya Mebusu Tevfik Ünsalan'ın, 6452 sayılı Kanuna tevfiikan işçilere yılda bir defa verilmesi gereken ek tahsisatın 1954 yıllıklarından istisna edilen işçiler mevcut olup olmadığına dair Çalışma, Nafıa ve Ziraat vekillerinden şifahi suali (6/99)*

REİS — Malatya Mebusu Tevfik Ünsalan buradalar mı efendim? (yok sesleri)

Sual sahibi bulunmadığı için gelecek İnikada kalmıştır.

11. — *Malatya Mebusu Tevfik Ünsalan'ın, bu yıl hac maksadıyle yurt dışına gidecek vatandaşların emniyetle ve sıhhi şartlarla seyahatleri hususunda ne gibi tedbirler alındığına dair, Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve Münakalât vekillerinden şifahi suali (6/100)*

REİS — Aynı arkadaşın bu suali de aynı şekilde gelecek İnikada kalmıştır.

12. — *Malatya Mebusu Mehmet Zeki Tulunay'ın, Bedelsiz Mal İthalı Kararnamesinin neşrindeki gecikme ve iptal sebeplerine dair Başvekilden şifahi suali (6/101).*

REİS — Mehmet Zeki Tulunay buradalar mı efendim?. Sual sahibi bulunmadığı için gelecek İnikada kalmıştır.

13. — *Kars Mebusu İbrahim Us'un, son zamanlarda hapisanelerde vukubulan toplu ayaklanma hâdiselerine dair Adliye Vekilinden şifahi suali (6/102)*

REİS — İbrahim Us burada mı? (Yok sesleri) Sual sahibi bulunmadığı için gelecek İnikada kalmıştır.

14. — *Denizli Mebusu A. Hamdi Sancar'ın, devlet orman işletmelerinde istihdam edilen orman mühendis muavinlerine hangi esaslara göre ve ne nispette ek görev tahsisatı verildiğine dair Ziraat Vekilinden şifahi suali (6/104)*

REİS — Sual sahibi burada mı? (Yok sesleri) Sual sahibi bulunmadığından gelecek İnikada kalmıştır.

15. — *İzmir Mebusu Nebil Sadi Altuğ'un, Bedelsiz İthalât Kararının almış ve iptal ediliş tarihlerine, kararın ilânından iptaline kadar geçen zaman zarfında bedelsiz ithalât için yapılan müracaatların miktarına ve ne kadarına müsadde olunduğuna dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/105)*

REİS — Sual sahibi burada mı? (Yok sesleri) Sual sahibi bulunmadığı için gelecek İnikada kalmıştır.

16. — *Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın, Malatya'da dondan zarar gören arazi ve bahçe sahipleriyle kayısı kurutma işlerinde çalışanlara bir yardım yapılmasının düşünülip düşünülmediğine dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/106)*

REİS — Sual sahibi burada mı? (Yok sesleri) Sual sahibi arkadaşımız bulunmadığı için gelecek İnikada kalmıştır.

17. — *Malatya Mebusu Mehmet Kartal'ın, Dördüncü Devlet Bakanlığının ne sebeple ihdas edildiğine dair Başvekilden şifahi suali (6/107)*

REİS — Sual sahibi arkadaşımız bulunmadığından gelecek İnikada kalmıştır.

Gündemde görüşülecek başka madde kalmadığından 21 Kasım 1955 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada son veriyorum.

Kapanma saati : 15,30

B — TAHRİRİ SUALLER

1. — *Sinob Mebusu Şerafettin Ayhan'ın, inhisar maddelerine yapılan zammın sebebine, köylüden alınan tütün ve çay baremlerinde istihsal maliyeti nispetinde bir zam yapmanın ve tütün yetiştiren köylüye yetiştirdiği tütün nispetinde maliyet üzerinden sigara vermenin düşünüülüp düşünüülmediğine dair sualine Gümrük ve İnhisarlar Vekili Emin Kalafat'ın tahrirî cevabı (7/104)*

T. B. M. M. Başkanlığına

Aşağıda arz ettiğim sorularına Tekel Bakanım tarafından yazılı olarak cevap vermesine delâlet buyurmanızı arz ve rica ederim.

15 . VII . 1955

Sinob Milletvekili
Şerafettin Ayhan

1950 den evvel D. P. nin bütün kongrelerinde sigara içki ve çay gibi tekel maddelerinin ucuzlatılacağını mütaadit defalar söylenmesine ve vadedilmesine rağmen;

1. Kısa bir zaman evvel tekel maddelerine zam yapılmışken yeniden yapılan ve nispeti hayli ağır olan son zammın sebebi nedir?

2. Sigara ve çay fiyatlarına zam yapıldığına göre köylüden alınan tütün ve çay baremlerine de istihsal maliyeti nispetinde bir zam yapmayı düşünüyor musunuz?

3. Tütün yetiştiren köylüye yetiştirdiği tütün nispetinde parasız olarak, hiç değilse maliyet fiyatına sigara vermeyi düşünmekte misiniz.

T. C.

Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti 16 . VIII . 1955
Tetkik ve Murakabe Heyeti

Reisliği

Sayı : 5332

Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyasetine

Kanunlar Müdürlüğü :

20 . VII . 1955 tarihli 104/7-6990/1648 sayılı yazıları cevabıdır :

İnhisar maddelerine yapılan zammın sebebi, köylüden alınan tütün ve çay baremlerinde istihsal maliyeti nispetinde bir zam yapmanın ve tütün yetiştiren köylüye yetiştirdiği tütün nispetinde parasız veya maliyet üzerinden si-

gara vermenin düşünüülüp düşünüülmediğine dair Sinob Mebusu Şerafettin Ayhan'ın yüksek yazılı sual takriri tetkik edilmiş, cevabımız sırasıyla aşağıda arz olunmuştur :

1. Bâzi inhisar maddelerinde yapılan fiyat ayarlama ve zamlarının sebebi; bu fiyatların, müstehlikin artan alım gücü karşısında ve emsali konjonktüre nazaran düşük kalmasıdır.

2. Müstahsıldan alınan yaprak tütün fiyatları geçen yıllara nazaran yüksek ve müstahsılı tatminkâr olduğu gibi yaş çay yaprağı mubayaa fiyatları da esasen ekicilerin de dâhil olduğu hususi komisyon tarafından her sene maliyetler göz önünde tutularak tesbit edilmektedir.

3. — Tütün müstahsılı köylüye parasız veya maliyeti üzerinden sigara verilmesi; inhisar rejimi ile kabili telif görülemediği gibi bir vasıtalı vergi üzerinde vatandaşlar arasında bir istisna teşkil etmesi bakımından da doğru görülmemiştir.

Derin saygılarımla arz ederim.

Gümrük ve İnhisarlar Vekili
E. Kalafat

2. — *Gazianteb Mebusu Süleyman Kuranel'in, Fırat köprüsü ve Gazianteb - Fevzipaşa yolu inşaatıyla İslâhiye Emen bataklığının kurutulması işlerinin hangi mütaahhitlere, ne zaman ihale edildiğine ve bu işlerin mukavelelerine ve halihazır inşa faaliyetlerine göre biteceği tarih ile müddet temdidi yapıp yapılmadığına ve bu mütaahhitlerin vekâlet ve bünyesine dâhil teşkilâtten her hangi başka bir iş alıp almadıklarına dair sualine Nafia Vekili Kemal Zeytinoğlu'nun tahrirî cevabı (7/107)*

Büyük Millet Meclisi Riyasetine

Aşağıda sıraladığım sorularımın Nafia Vekâletince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla rica ederim.

10 . VIII . 1955

Gazianteb Mebusu
Süleyman Kuranel

1. Fırat köprüsü inşaatı,
2. Gazianteb - Fevzipaşa yolu inşaatı,
3. İslâhiye Emen bataklığı kurutulması,

- a) Ne zaman mütaahhitlerine ihale edilmiştir?
- b) Mütaahhitleri kimlerdir?
- c) Mukavelelerine göre ne zaman bitecekti?
- d) Temdidi müddet verilmiş midir? Verildi ise kaç gün, mucibi sebep olarak ne kabul edilmiştir?
- e) Halihazır inşa faaliyetine göre ne zaman bitirilecektir?
- f) Bu mütaahhitler Nafia Vekâleti bünyesine dâhil umum müdürlük ve reisliklerden başka hangi bir iş almışlardır? Aldı ise keşif bedelleri ne kadardır?

T. C.

Nafia Vekâleti
Hususi Kalem
Sayı : 492

23 . IX . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına
12 . VIII . 1955 tarih ve 7/107-7342/1648 sayılı yazıları karşılığıdır :

Bazianteb Mebusu Süleyman Kuranel'in, Fırat köprüsü ve Bazianteb - Fevzipaşa yolu inşaatıyla İslâhiye Emen bataklığının kurutulması işlerinin hangi mütaahhitlere, ne zaman ihale edildiğine ve bu işlerin mukavelelerine ve halihazır inşa faaliyetlerine göre biteceği tarih ile müddet temdidi yapıp yapılmadığına ve bu mütaahhitlerin vekâlet ve bünyesine dâhil teşkilâtın her hangi başka bir iş alıp almadıklarına dair tahrirî sual takririne hazırlanan cevabın ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili
K. Zeytinoğlu

Gazianteb Mebusu Süleyman Kuranel'in Fırat Köprüsü ve Gazianteb - Fevzipaşa yolu inşaatıyla İslâhiye Emen bataklığının kurutulması işlerinin hangi mütaahhitlere, ne zaman ihale edildiğine ve bu işlerin mukavelelerine ve halihazır inşa faaliyetlerine göre biteceği tarih ile müddet temdidi yapıp yapılmadığına ve bu mütaahhitlerin vekâlet ve bünyesine dâhil teşkilâtın her hangi başka bir iş alıp almadıklarına dair tahrirî sual takriri aşağıda cevaplandırılmıştır :

1. Fırat Köprüsü inşaatı :

- a) 23 . 7 . 1951 tarihinde mütaahhidine ihale edilmiştir,
- b) Mütaahhidi Amaç T. T. A. Şirketidir,
- c) Mukavele gereğince işin süresi 25.8.1953 günü bitmiştir,
- d) 31 . X . 1955 tarihine kadar müddet temdidi verilmiştir. Bu müddet temdidi verilmesine mucip sebep olarak kereste teminindeki müşkülât ve bilhassa sellerin sebeb olduğu hasarların kaldırılması nazarı itibara alınmıştır,
- e) Fevkalâde bir arıza olmadığı takdirde inşaat Mart 1956 da ikmal edilecektir,
- f) Mütaahhit Amaç Şirketi evvelce taahhüettiği Ankara kanalizasyon inşaatını ikmal ederek geçici ve kesin kabulleri yapılmıştır. Ayrıca 3 806 346 lira keşif bedelli İstanbul Adalet Sarayı birinci kısım inşaatıyla 1 045 223 lira keşif bedelli İstanbul Adalet Sarayı birinci kısım tesisat işlerini taahhüetmiştir.

2. Gazianteb - Fevzipaşa yolu inşaatı :

- a) 8 . IX . 1952 tarihinde ihale edilmiştir.
- b) Mütaahhidi Garanti İnşaat Ltd. Ortaklığıdır,
- c) Mukavelesine göre işin 31 . VIII . 1954 tarihinde bitmesi icabetmekteydi,
- d) 30 . XI . 1955 tarihine kadar temdidi müddet verilmiştir. Bu müddet temdidinde mucip sebep olarak, mütaahhide, iş yerinin ve inşaat projelerinin vaktinde teslim edilememesi nazarı itibara alınmıştır,

e) İnşaat, halihazır faaliyete göre temdidi müddet sonunda tamamlanacak ve bu kısım yol dan geçit temin edilecektir,

f) Garanti İnşaat Ltd. Şirketi bu işten başka 15 700 000 lira keşif bedelli Maraş - Pınarbaşı yolu ile 2 546 468 lira keşif bedelli T. B. M. M. yeni binası 11 nci bölüm doğrama işini ve Morisson firması ile birlikte de 39 817 924 lira keşif bedelli Seyhan Barajı inşaatını taahhüetmiştir.

3. İslâhiye Emen Gölü bataklığı kurutulması işi :

- a) 4 . X . 1952 tarihinde ihale edilmiştir,
- b) Mütaahhidi Y. Mühendis Suat Güçlüdür,
- c) Mukavelesine göre 15 . IX . 1954 tarihinde bitmesi lâzımgelmekte idi,

d) Henüz müddet temdidi verilmemiştir.

e) Mütaahhit kâfi vasıta ve eleman ile ve hızla işe devam etmektedir. Dinamit temini mümkün olduğu takdirde iş 1956 yazında bitecektir,

f) Mütaahhit Suat Güçlü ayrıca 369 bin lira keşif bedelli Seyhan bağlar sulaması, deşarj kanalları ile deneme istasyonu inşaatını ve 230 704 lira keşif bedelli Adana Hava Meydanı müştemilât binaları inşaatını taahhüdetmiştir.

3. — *Malatya Mebusu Nuri Ocakcioğlu'nun, Malatya ve kazalarında su ve baraj tesisleri mevzuunda Hükümetçe yaptırılan etüd neticeleri hakkındaki sualine Nafia Vekili Kemal Zeytinoğlu'nun tahriri cevabı (7/109)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

7 . IV . 1952, 8 . V . 1953, 15 . XI . 1954 günlü Meclis Zabıt ceridelerinde çeşitli tahrirlerime Bayındırlık Bakanlığının verdiği cevapta: Darendе'nin Aşudu köyündeki şelâlenin Gürün'den çıkan Gökpınar suyunun Fatma Devriş sırtlarından geçirilerek Aşudu Palangası ve Yeniköy ve Elbistan ovalarının sulanması etüdünün yapılması için Elâzığ Su İşleri Müdürlüğüne emir verildiği ve etüdünün yaptırıldığı ve keza Darendе Mezgidan arası ovasının sulanması Darendе'nin Kulaneak nahiyesinin bâzı köylerinin arazisinin sulanması ve Mengelis köyünde baraj yapılması için aynı muameleye tâbi tutulduğu Setrek köyü ve Balaban nahiyesi arazilerinin sulanması için jeolojik vaziyet müsait olduğu takdirde baraj yerinin tesbit edildiği cevaben bildirilmişti. Bundan sonra neticelerinin ne olduğuna hakkında bir malûmat elde edilememiştir. Aşudu Şelâlesinden hidro - elektrik santrali yapılması köy mevzuu içinde kaldığından bu suretle gözetileceği bildirilmişse de mühendisler gidip yerinde gördüklerinden böyle mühim bir şelâlenin köy mevzuundan çıkıp civar kazaları da elektrik santrali yapılmak suretiyle aydınlatacağından bu mevzu üzerinde ehemmiyetle durulmak icabeder.

2. Yine o tahrirlere cevapta Malatya'nın Yazihan Ovasının sulama işi için yapılan avan etüd üzerine 3 şık gösterilip Fırat Nehri amenajmanı ile alâkadar olduğu ileri sürülmüşse de aradan epeyce zaman geçtiği ve birçok mühim

işlere el konduğundan bu konunun da zamanı gelmektedir.

3. Aptülharap Gölü ve Bulan Çayı'nın Derma kanalına akıtılması etüdü masraflı ve güç olduğu ilerde ele alınacağı bildirildiğinden bunun da zamanı gelmesi ve Şahnahan'da bir şey yapılamadığı söylendiğinden ele alınması gerekmektedir. Derma şebekesinin ele alındığı geri kalan adafı, bargözö yedekleri bağlanacağı bildirildiğinden bu da ihtiyacı sağlamakta mıdır? Akçadağ köylerinin Sürgü ve Şahnahan sularından sulanacak sahanın tesbit edildiği bildirilmişti. İnşa ve ikmal hususları gözetilmek gerektir.

4. Birinci maddede zikredilen Darendе'nin (Mezgidan ovasının) Zaviye mahallesinde kayalıklar arasında Mağradan Kayalığın yukarisından aşağıya doğru süratle akan Gavurhamanı denen suyun yukardan açıldığı takdirde Mezgidan ovasını sulaması mümkün olup olmadığının tetkiki ciheti birçok defa arz edildiği ve mühendisler de oraya gittiği halde bakılmamış ve verilen cevaplarda da bahsi geçmemiştir.

5. Verilen cevaplarda Hekimhan, Pütürge, Arapkir, Besni, Adıyaman, Kâhta, Gerger, Çelikhan, Arguvan vilâyet ve kazaları ve bunlara merbut nahiyelerde Doğanşehir'de ırmaklardan arazinin sulanması ve gereken yerde baraj yapılması hususları sorusuna dair cevaplarda bir kayda raslanamamıştır. Aneak şube bölgesinde tetkik edilen 75 su konusu meyanında bunların da raporları tanzim edilmektedir, kaydı varsa da bunlardan maksadın bu bentteki vilâyet, kaza ve nahiyelere şumulü anlaşılammaktadır.

24 . IX . 1952 gününde Darendе'de tetkikat yapan mühendisler diğer kazalara gitmişlerdi. Hangi kaza vilâyet ve nahiyenin su ve barajları üzerinde etüd yapmışlardır? Ve ne netice hâsil olmuştur? Tahrirlerimde adı geçmiyen Malatya ve Adıyaman vilâyetlerinin başka nerelerinde etüd yapmışlardır? Ve sonu ne olmuştur?

6. Birinci bentte yazılan Darendе'ye ait Aşudu Şelâlesi ve Mezgidan'dan geçen Balıklı Suyu ayrı mevzular olup karıştırıldığı anlaşılmmaktadır. Eğer ilk tahririm zamanı Darendе'nin Köprügözüne baraj yapılması hususu incelenseydi halen yapılmış olan elektrik santrali daha ucuza mal olur, kaza daha fazla istifade ederdi, kanaatindeyim.

7. Şube bölgesinde tetkik edilen 75 su konusu meyanında raporları tanzim edilen seçim mıntakamdaki sulardan hangileridir bir fikir elde edilememiştir.

8. Yukarda arz ettiğim hususlar üzerinde ve Darende'nin İspekçir köyündeki su ile o köy ve Mezgidan ve civar köylerin arazisinin sulanması hususunda Sayın Nafia Vekilinin ne düşündüğünün yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurulmasını saygı ile istirham ederim.

12 . VIII . 1955

Malatya Mebusu
Nuri Ocakcıoğlu

T. C.

Nafia Vekâleti
Hususi Kalem
Sayı : 534

12 . X . 1955

T. B. M. Meclisi Reisliğine

24 . VIII . 1955 gün ve 7 - 10/7375 - 1688 sayılı yazı K.

Malatya ve kazalarında su ve baraj tesisleri mevzuunda Hükümetçe yaptırılan etüd neticeleri hakkında Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu tarafından verilen tahrirî sual takririne hazırlanan cevabın ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili
K. Zeytinöğlu

Malatya ve kazalarında su ve baraj tesisleri mevzuunda Hükümetçe yaptırılan etüd neticeleri hakkında Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu tarafından verilen tahrirî sual takririni aşağıda cevaplandırılmıştır :

1. Aşudu köyünün 300 m. kuzeyinde 17 m. yükseklikten sukudededen ve 2,5 m³ sarfiyatı olan Aşudu şelâlesi, tetkik ettirilmiştir. Bu su tamamen bu civardaki arazinin sulanmasında kullanılmaktadır. Bundan başka iki değirmen bu sudan istifade etmektedir.

Bu sudan elektrik istihsali mümkün ise de küçük bir takat elde etmek imkânı vardır. Darende'nin halen elektrik ihtiyacı olmadığından enerji istihsali köy elektrifikasyonu ile ilgili bulunmaktadır.

Darende kazasına bağlı olup 300 hektar civarında olan Mezgidan köyü arazisinin Balıklı suyundan sulanması mevzuu etüd ettirilmiş ve bütçe vaziyetine göre önümüzdeki yıllar programı-

na alınmak üzere not edilmiş bulunmaktadır.

Darende'nin Balaban nahiyesi ile Çağde va Setrek köyleri arazilerinin, Setrek çayı üzerinde yapılacak bir bent vasıtasıyla sulanması mevzuu etüd ettirilmiştir. Bent arkasında biriktirilecek 3,5 milyon m³ su ile 1 500 hektar araziye sulamak mümkün olacaktır. Yalnız bu işin temin edeceği istifade ile yapılacak masraf arasında az bir fark görülmüştür.

Bu sebepten mezkûr iş acele ele alınmayacaktır. Aneak ileriki yıllarda düşünölmek üzere not edilmiş bulunmaktadır.

Darende'nin Ayvalı nahiyesine bağlı bazı köylerin arazisinin Balıklı, Tohuması suyundan sulanması mevzuu üzerinde yapılan ilk etüdde bu konunun rantabl bir iş olmadığı kanaati hâsıl olmuştur. İlk imkânda etüdü derinleştirilerek katî neticenin alınması için 9 neu Bölge Müdürlüğüne emir verilmiştir.

2. Yazılan Ovasının sulanması, 6200 sayılı DSİ. Kanununun 21 nci maddesi gereğince Vekâletlerarası Komisyon tarafından tertiplenen sıralama cetvelinde üçüncü sırada bulunmaktadır. Etüdü yapılarak müspet netice veren bütün işler bütçe durumuna göre sırayı takibederek programlara alınmaktadır. Bu iş esas itibarıyla Fırat havzası amenajmanı ile ilgili bir mevzu olup amenajman plânının tanziminden sonra sırasına göre programa alınacaktır. Halen Yeşilirmak ve Kızılırmak amenajman plânları üzerinde çalışılmaktadır. Bunların ikmalini mütaakıp Fırat ve Dicle havzalarına geçilecektir.

3. Abdulharap gölü ve Bulam çayının Derme kanalına akıtılması yaptırılan avan etüdlere göre çok masraflı ve rantabilitesi şüpheli bir mevzu olduğu anlaşılmıştır. Esasen bu iş de Fırat havzası amenajmanı ile ilgili olduğundan amenajman plânının tanziminden sonra bir karara varılacaktır.

Derme kanalı ve sulama şebekesi ikmal edilmiştir. Şahnahan kanalı ve sulama şebekesi 3 293 630 lira bedelle mütaahhide ihale edilmiş ve 20 . XI . 1954 tarihinde sözleşme aktedilmiştir. Mütaahhit halen çalışmakta olup bugüne kadar 530 bin lira miktarında inşaat yapmış durumdadır.

Sürgü suyu ve Doğanşehir sulaması inşa halinde olup bedeli 1 281 000 liradır.

Sürgü ve Sultan suyundan istifade suretiyle

yapılacak olan Akçadağ sulaması önümüzdeki yıllar programına alınacaktır. Derme kanalının Adafı, Bargüzü yedekleri ele alınmıştır.

4. Darende'nin Mezgidan ovasının, Zaviye mahallesinde kayahlıklar arasındaki mağradan akan ve Gavurhamamı tâbir edilen su ile sulanması mevzuunun etüd edilmesi için 9 neu Bölge Müdürlüğüne emir verilmiştir.

5. Malatya ve kazalarında etüdüleri yapılmış olan işler aşağıda gösterilmiştir :

1. Malatya İsa köyü Eleyik çayından sulanması,

2. Malatya Karahöyük köyü arazisinin sulanması,

3. Malatya Uru bataklığı kurutulması,

4. Malatya Yazıhan bucağı Korucuk köyünün taşkından korunması,

5. Malatya Kale bucağı Butan köyünün, taşkından korunması ve sulama kanalının ıslahı,

6. Malatya Kale bucağı Bekirhan sulama kanalı ıslahı,

7. İstikşaf mahiyetinde Adıyaman ovasının sulama konusu etüd edilmiştir,

8. Tohma suyu ile Tohma'nın Cenbi bir deresi olan Sultan suyu deresinden Malatya ovasının sulanmasına ait istikşaf mahiyetinde bir etüd yapılmıştır,

9. Akçadağ kazasının taşkından korunması,

10. Besni ovasının sulanması,

11. Besni'nin Perveri bucağı Gölbaşı mevkiindeki bataklığın kurutulması,

12. Darende - Mezgidan köyü arazisinin sulanması,

13. Darende - Köprüağzı mevkiinde hidro elektrik santrali kurulması (Köy elektrifikasyonu için),

14. Darende Balaban bucağı Meydişah ve Mığdı köyleri arazisinin Tohmadan sulanması,

15. Jeolojik durumu müsait çıktığı takdirde Sarıkaya boğazında bir baraj yapılmak suretiyle Balaban bucağı ile Setrek köyü arazisinin sulanması,

16. Darende'nin Balaban bucağına bağlı Çağde köyü sulanmasının ıslahı,

17. Darende'nin Balaban bucağına bağlı Aşağı Setrek köyü sulanmasının ıslahı,

18. Malatya Kale Tango köyü sulanması,

19. Doğanşehir Sürgü bucağı Kurucaova köyü taşkından korunması ve sulamasının ıslahı,

20. Doğanşehir Çavuşoğlu köyü sulamasının ıslahı,

21. Doğanşehir Buğday deresi sulaması,

22. Doğanşehir Erkenek köyü sulaması,

23. Hekimhan Başkırık köyü arazisinin Basak çayından sulanması,

24. Hekimhan Hasan Çelebi bucağının Yama dağından gelen sellerden korunması,

25. Kâhta ovasının sulanmasına ait (Avan etüd)

6. Aşudu şelâlesi ile Mezgidan'dan geçen Balıklı suyunun ayrı mevzular olduğu malumdur.

7. Malatya ve kazalarında etüdüleri yapılmış olan su konuları 5 nei maddede cevaplandırılmıştır.

8. Darende kazasına bağlı İsbekçir köyündeki su ile bu köy ve Mezgidan ve civar köylerin arazilerinin sulanması mevzuu etüd edilmesi için DSİ. 9 neu Bölge Müdürlüğüne emir verilmiştir.

4. — *Kars Mebusu Mehmet Hazer'in vatandaşların toplanma, haberleşme, söz ve seyahat hürriyetlerine mâni olan idare ve zabıta âmirleri hakkında yapılan kanuni muamelelerin ve bu gibi kanun dışı hareketlerin önlenmesi hususunda alınan tedbirlerin bildirilmesine dair sualine Dahiliye Vekil Vekili Etem Menderes'in tahriri cevabı (7/110)*

15 . VIII . 1955

Sayın Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Son günlerde zabıtanın bir örfi idare havası içinde vatandaşları toplantı, haberleşme ve seyahat hürriyetlerinden menettikleri, hattâ bazı vatandaşların - yetkili mercilerden verilmiş bir karar olmadığı halde - fiilen hürriyetlerinin tahdidolunduğu (İsparta, Konya, Sarıyer, Üsküdar, Ereğli, Zonguldak ve Sinob'da) geçen yüz kızartıcı vakialardan anlaşılmaktadır. Bu meyanda Zonguldak Emniyet Müdürünün Devletin kendisine vatandaşın huzur ve emniyetini sağlamak için verdiği tabanca ile C. H. P. Genel Sekreteri Kasım Gülek'i, kanuni hiç bir sebep yokken (seni vururum) tehdidi ile yakasından tutarak arabasından zorla indirdiği, bir kısım vatandaşların ve bu arada matbuat mensuplarının zabıta tarafından joplarla dövüldüğü, itilip kakıldığı, hürriyet-

lerinden menedildikleri, muhabirlerin resim çekmelerine müsaade edilmediği, gazetelerine haber verilmesine mâni olunduğu, verecekleri haberlerin sansüre tâbi tutulduğu esef ve üzüntü ile öğrenilmiştir.

Memleketimizde resmen ilân olunmuş kısmi veya umumi bir örfi idare mevcut olmadığına göre vatandaşın toplanma, haberleşme, söz ve seyahat hürriyetlerine mâni olan ve bu suretle vazife ve memuriyetlerini suististimal eden idare ve zabıta âmirleri hakkında yapılan kanuni muamelelerin ve bu gibi kanun dışı hareketlerin önlenmesi hususunda alınan tedbirlerin Dahiliye Vekili tarafından yazılı olarak bildirilmesine delâletlerini rica ederim .

Kars Mebusu
Mehmet Hazer

T. C.

Dahiliye Vekâleti 23 . IX . 1955
Emniyet Umum Müdürlüğü
Numara : 76886

Özü : Kars Mebusu Mehmet Hazer'in yazılı sual tavriri Hk:

Türkiye Cumhuriyeti Büyük Millet Meclisi
Riyasetine

Kars Mebusu Sayın Mehmet Hazer arkadaşımızın yazılı sual tavririnde, son günlerde zabıtanın (İsparta, Konya, Sarıyer, Üsküdar, Ereğli, Zonguldak ve Sinob'da) vatandaşların toplantı, haberleşme ve seyahat hürriyetlerini meneden ve bâzı vatandaşların hürriyetlerinin tahdid edildiğini belirten yazıları tetkik edildi:

1. 20 . VII . 1955 tarihinde İsparta'da yapılan C. H. P. si vilâyet kongresinde Kasım Gülek'in konuştuğu sırada, kongrede bulunan bâzı kimselerin; 20 . VII . 1955 tarihli ve C. Müddeiumumisi ile mahallî zabıta âmirlerinin müştereken tanzim ettikleri zabıt varakasında da belirttiği veçhile (in, in) diye bağırdukları ve burada polis yokmu diye gürültü yapıldığı görülerek, Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin «A» bendine göre zabıtaca müdahale mecburiyeti hâsıl olmuş ve bu suretle kongre kendiliğinden toplantısına devam edememiştir.

2. 23 . VII . 1955 tarihinde Konya'da C. H. P. si vilâyet kongresi normal olarak toplantısını yapmış ve kongre sükûnetle sona ermiştir.

Konya C. H. P. si Vilâyet İdare Heyeti tarafından vilâyet makamına verilen bir beyanname-de, aynı tarihte bir de açık hava toplantısının yapılacağı bildirilmiş ise de bu toplantıyı yapmaktan kendi rızalarıyla bilâhara sarfınazar etmişlerdir.

3. 24 . VII . 1955 tarihinde C. H. P. si Üsküdar İlce Şubesi filvâkı Lozan zaferinin yıldönümü münasebetiyle, Üsküdar vapur iskelesi yanındaki İlce lokalinde bir toplantı tertibetmek istemiştir. Ancak Türk milletine mal olan bir zaferin her hangi siyasi bir partice toplantı vesilesi yapılmasına, nahoş ihtilâflara yol açabileceği düşüncesiyle, müsaade edilmemiştir.

4. Yine aynı tarihte C. H. P. si Sarıyer İlce şubesi tarafından Emirgân lokalinin açılışı dolayısıyla Emirgân İnci kiraathanesinde siyasi bir toplantı yapılmak istemiş ise de; bu mahalde toplantı yapılması mevkiî malûm olan bu yerdeki mürur ve ubur dolayısıyla trafik düzenini aksatacağından bu toplantıya burada Vilâyetçe müsaade edilmemiştir.

5. 12 . VIII . 1955 tarihinde Zonguldak'ta yapılacak olan C. H. P. si siyasi toplantısına iştirak etmek üzere saat 14 te motorla Zonguldak limanına gelen Kasım Gülek ve arkadaşlarının daha önce büyük bir seylâp felâketi geçirmiş olan ve henüz bu felâketin acısı içerisinde bulunan Zonguldak'lı vatandaşlarımızla, böyle bir günde siyasi maksatla toplantı tertibedilmesi infial uyandırmış ve bâzı menfi tezahürat yapılmasına sebeb olmuştur.

Toplantıyı mütaakıp Kasım Gülek ve arkadaşları Kozlu - Soğuksu seylâp bölgesini ziyaret etmek için otomobille hareket ettikleri sırada kendi taraftarları bir kısım halk ile bunlara karşı protesto tezahüratı yapan daha kalabalık halk kütlesi arasında kapışmalar cereyan ettiği görüldüğünden can kaybına müncer olabilecek bu karışıklığı önlemek maksadiyle Polis Vazife ve Salâhiyet Kanununun 2 nci maddesinin «A» bendine müsteniden vilâyetçe gösterilen lüzum üzerine bu yürüyüşe mâni olunması zaruri bir hal almıştır. Otomobili Emniyet Müdürü Zeki Akalın tarafından durdurulan Kasım Gülek'in bu şartlar altında seyahate devam etmesinin vatandaşlar arasında belkide vuruşmayı intacedebileceği hatırlatılmış ise de Kasım Gülek, şoföre hareket emrini verdiğinden otomobilin kontak anahtarı alınarak kendisi otomo-

bilden indirilmiş ve etrafı kışkırtıcı, zabita kuvvetlerine mukavemete hazırlayıcı tavır ve hareketlerden dolayı da hükümet konağına götürülmüştür. Emniyet Müdürü tabanca teşhir etmediği gibi kendisine (vururum) diye de hitapta bulunmamıştır.

6. 13 . VIII . 1955 tarihinde vapurla Sinob'a gelen Kasım Gülek, 11 . VIII . 1955 günü İstanbul'da vapurla hareketinden evvel yaptığı basın toplantısında B. M. M. nin meşruiyeti hakkında suizanni mucibolacak şekilde fiil ve harekette bulunduğu ve İstanbul Eminönü 1 nei Sulh Ceza Mahkemesinden sâdır olan 13 . VIII . 1955 gün ve 955/309 sayılı tevkif kararına müsteniden Sinob'da tevkif edilmiştir.

Yukarda da izah edildiği veçhile Kars Mebusu sayın Mehmet Hazer arkadaşımın sual takririnde belirttiği gibi vatandaşların toplantı, haberleşme ve seyahat hürriyetlerine zabita tarafından mâni olunmuş ve hürriyetleri kanunsuz olarak tahdid edilmiş değildir. Bir kısım vatandaşların ve bu meyanda matbuat mensuplarının zabita tarafından joplarla dövülmesi, gazetelerine haber vermelerine mâni olunması ve bu haberlerin sansüre tâbi tutulması gayrivârittir.

Keyfiyetin takrir sahibine iblâğımı saygılarımla arz ederim.

Dahiliye Vekili V.
E. Menderes

5. -- *Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun vekâletinin Denizcilik Bankasını murakabe salâhiyeti ile bu salâhiyetin şimdiye kadar kullanılıp kullanılmadığı ve Karadeniz vapur seferleri hakkındaki sualine Münakalât Vekili Muammer Çavuşoğlu'nun tahrirî cevabı (7/113)*

2 . IX . 1955

B. M. M. Riyasetine

Aşağıdaki suallerimin Münakalât Vekâletince tahriren cevaplandırılmasını rica ederim saygılar.

Trabzon Mebusu
Mahmut Goloğlu

1. Vekâletinin Denizcilik Bankası üzerinde murakabe ve müdahale hak ve salâhiyeti var mıdır?

2. Varsa bu salâhiyet şimdiye kadar hiç kullanılmış mıdır?

3. Kullanılmışsa, bilhassa Karadeniz seferlerindeki yolculuk tetkik edilmiş ve bu hatta

gerek kamara, gerekse güverte yolculuğunun tahammül edilmez bir halde olduğundan vakâlet haberdar bulunmuş mudur?

4. Haberdar ise; vapur seferlerinin kifa-yetsizliği sebebiyle kamara yolcularının bilet tedarikinde karşılaştıkları güçlük, hattâ imkânsızlık hakkında her hangi bir tedbir alma yoluna gidilmiş midir?

5. Bütün gayret, istek ve vaitlere rağmen güverte yolcularının asgari beşerî şartlardan mahrum bir halde zaman zaman hayvanlarla bir arada ve daima daha kötü şartlar içinde yolculuk yapmalarına bir son verilmesi düşünülmekte midir?

T. C.

Münakalât Vekâleti

6. IX . 1955

Liman ve Deniz İşleri

Dairesi Reisliği

Şubesi : Ulaştırma Md.

Dosya No. : U - 12/1 - 18

Kayıt No. : 02111/8119

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine

K : 3 . IX . 1955 tarih ve 7/113 - 7736/1716

sayılı yazıya :

Vekâletimizin Denizcilik Bankasını murakabe salâhiyeti ile bu salâhiyetini şimdiye kadar kullanıp kullanmadığı ve Karadeniz hattı vapur seferleri hakkında Trabzon Mebusu Sayın Mahmut Goloğlu tarafından verilen tahrirî sual takririne ait cevabın ilişik olarak takdim kıldığımı saygılarımla arz ederim.

Münakalât Vekili

M. Çavuşoğlu

Sayın Mahmut Goloğlu Trabzon Mebusu

1. Malûmları olduğu üzere Denizcilik Bankasının Kuruluşuna Ait 5842 sayılı Kanunda ancak Tekel mevzuuna dâhil hizmetlerle Millî Savunmaya ait nakliyat tarifelerinin Maliye, Münakalât, Millî Müdafaa vekâletleriyle Banka tarafından müştereken tanzim olunacağı belirtilmiş, bunun dışında ise vekâletimize idari murakabe ve müdahale hakkı tanınmıştır.

Ancak Münakalât Vekâleti hakiki ve hükmi şahıslar tarafından çalıştırılan deniz nakil vasıtalarını ve bu arada Denizcilik Bankası gemilerini denizde can ve mal emniyetiyle ilgili mevzuat (4922 sayılı Kanun ve bu kanunun su-

reti tatbikine ait nizamnameler) hükümleri gereğince murakabe salâhiyetine maliktir.

2. 1 nci maddede belirtildiği veçhile bankanın bilcümle muameleleri üzerinde idari bir murakabe ve müdahale hakkımız olmamakla beraber yukarda mâruz mevzuat çerçevesi dâhilinde seferdeki gemileri üzerinde gerekli teknik murakabede bulunulmaktadır.

3. Bankanın muamele karar ve çalışmalarına müdahale salâhiyetini haiz bulunmamakla beraber memleketin umumi ulaştırma ihtiyacı ve zaruretlerini göz önünde bulundurmak ve iktizalarına göre tedbirlere tevessül etmekle mükellef bulunan vekâletimiz Denizcilik Bankasının Karadeniz seferleri üzerindeki imkân ve tedbirlerini yakından tetkik etmiş, bu denizde seyahatin sefer kifayetsizliği, buna mukabil yolcu çokluğundan ileri geldiğini tesbit etmiştir.

4. Bankanın teknik niteliğini kaybeden ve sefer yapamıyacak bir hale gelmiş olan bir kısım gemileri son yıllarda hurda olarak kadro harici edilmiştir. Banka, bu hatta çalıştırmak üzere Almanya'da yaptırmakta olduğu İzmir, Akdeniz, Ege, Karadeniz, Marmara adalarındaki beş geminin sırasıyla 20 . X . 1955, 20 . XI . 1955, 20 . XII . 1955, 20 . I . 1956 ve 4 . II . 1956 tarihlerinde yurda geleceğini bildirmiştir.

Almanya'dan sipariş edilmiş olan bu gemilerin servise girmelerini mütaakıp kabotaj hattımızda sıkışık durumun önleneceği, büyük bir ferahlığın görüleceği umulmaktadır.

5. Her türlü taşıma tertibatını haiz süratli, konforlu, seri yükleme ve boşaltma tertibatlı, hayvan nakline mahsus yerleri yolcudan tamamiyle ayrı bu yeni gemilerin servise girmeleriyle güverte yolcusu ve hayvan nakliyatı işi de tamamen ve kökünden halledilmiş olacaktır.

Saygılarımla.

Münakalât Vekili
M. Çavuşoğlu

6. — *Malatya Mebusu Nuri Ocakcioğlu'nun Malatya vilâyetine bağlı kaza ve nahiyelerin yollarının yaptırılması ve Devlet Yollarına bağlanması hususunda ne düşünüldüğü hakkındaki sualine Nafia Vekili Kemal Zeytinoglu'nun tahriri cevabı (7/115)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine
7 . IX . 1955

7 . IV . 1952, 8 . III . 1953, 11 . I . 1954, 15 . II . 1954, 24 . XII . 1954, 11 . IV . 1955, 16 . V . 1955 günlü zabıt ceridelerinde çeşitli tavrillerime ve bütçe müzakerelerinde konuşmalarına Nafia Vekilinin verdiği cevapta :

1. Adıyaman, Kâhta, Besni yolları için verilen malûmattan sonra neler yapılmıştır? Tamamlanmış mıdır? Gerek, Çelikhan kazaları Adıyaman'a, bu kazalar ve vilâyet nahiyelerine bağlanmak suretiyle yolları ne derecededir? 15 . II . 1954 günlü sözlü cevaptan sonra Kâhta yolu ne dereceye gelmiştir? Yağmurlu, karlı zamanlarda halkın sıkıntıdan kurtarılması için ne düşünülmüyor?

2. 8 . V . 1953 günlü zabıt ceridesinde Malatya, Akçadağ, Darende, Pınarbaşı yolunun ihale edildiği önümüzdeki mevsimde faaliyete geçeceği bildirilmiş 24 . XII . 1954 günlü sözlü soruda işin çok ağır yürümesi üzerine önümüzdeki yıl hızlandırılacağı bildirilmişti, bütçe müzakeresindeki ricadan sonra da lâyikeyle ilerletilemeyeceğinden bir an evvel ikmali halkı sıkıntıdan kurtaracaktır, bu devlet yolu yapılınca kadar nakliyat eski bozuk ve toprak yoldan yapıldığından kaza eksik olmamakta ve tehlike göze alınarak uçurumlardan geçilmekte olduğundan ve bakımı da programda olmadığı cevabı verildiğinden devlet yolunun çabuk yapılmasının sağlanması ve bu yapılınca kadar eski bozuk yolun bakım altında bulundurulması gerekmektedir, Darende - Hekimhan yolunun köy yolu olduğu cevabı verilmiş ve sonraki soruma cevaben vilâyet yolu arasına alındı kaydı memnuniyetle görülmüş ve tahsisat ciheti de anlaşılınca da bir an evvel ikmali iktisaden çok faydalı olacaktır. Darende - Gürün arasında ve devlet yolunun geçtiği Kadıçukur mevkiinde kış çok olduğundan karla kapanıp geçit vermiyeceği hususu incelenmeli ve Darende hududunda olan bu yere mahallelerin bağlanması belediyeye ait vazifeden olduğu bildirilmekte ise de 15 kilometre uzunluğundaki kaza merkezinin eni de 8 kilometreye bâliğ olduğundan iktisadi durumu geri olan bu kazada belediyenin mahalle yollarını devlet yoluna bağlamaya bütçesinin müsait olmadığını gözetmek zaruridir, Akçadağ'ın da devlet yoluna bağlanması beklenmektedir.

3. Malatya - Pütürge, Pütürge - Keferdiz, Malatya - Arapkir yollarının ikmali, kış ve yağmurlu günlerde geçidin kolayca sağlanması halkı memnun edecektir.

4. Doğanşehir Devlet Yolu iltisakı, Doğanşehir - Polat yolu, Tahir Şotik, Malatya - Arguvan, Arapkir - Tahir, Arguvan, Malatya - Sivas yollarının ikmali halkı ferahlandıracaktır.

5. Malatya, Darende, Pütürge, Hekimhan, Akçadağ, Doğanşehir, Arapkir, Arguvan kazalarına bağlı nahiyelerin bu kazalara yolla bağlanarak kışın ve yağmurlu zamanlarda nakliyatın serbestçe yapılması lâzımdır.

7. Yukarıda arz edilen hususlar hakkında Sayın Nafia Vekilinin ne düşündüğünün yazılı olarak cevaplandırılmasına delâlet buyurmanızı saygı ile rica ederim.

Malatya Mebusu
N. Ocakcioğlu

T. C.

Nafia Vekâleti
Hususi Kalem
Sayı : 568

11. XI. 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Reisliğine
13. IX. 1955 gün ve 7/115 - 1725 - 7879 sayılı yazıları karşılığında :

Malatya vilâyetine bağlı kaza ve nahiyelerin yollarının yaptırılması ve Devlet yollarına bağlanması hususunda ne düşünüldüğüne dair Malatya Mebusu Nuri Ocakcioğlu tarafından verilen tahrirî sual takririne hazırlanan cevabın ilişik olarak sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Nafia Vekili
K. Zeytinoğlu

Malatya vilâyetine bağlı kaza ve nahiyelerin yollarının yaptırılması ve Devlet yollarına bağlanması hususunda ne düşünüldüğüne dair Malatya Mebusu Nuri Ocakcioğlu tarafından verilen tahrirî sual takririni aşağıda cevaplandırılmıştır :

1. Adıyaman vilâyetinin 1955 çalışma programına dâhil bulunan Adıyaman - Kâhta yolu 43 000 kilometre tulüindedir.

1955 yaz başında bakım ile yaz geçidi ve kış geçidi sağlanmış olup halen kazaya her türlü motörlü vasıta gidebilmektedir. 1954 yılında bu

yolun yeniden etüdü yapılarak 7 kilometrelik 1 nci kısmı yeni standartlara göre yapılmak üzere 200 bin liraya mütaahhidine ihale edilerek halen tesviye ve sanat yapıları ikmal edilmiş bulunmaktadır. 1955 çalışma programına göre 12 kilometrelik kısmın toprak tesviyeleri ile sanat yapıları da 300 bin liraya mütaahhidine ihale edilmiş olup halen inşaat devam etmektedir.

Yolun inşası 1957 yılında tamamlanacağından bu zamana kadar mevcut servis yolunun bakımı ile geçit temin olunacaktır.

Besni - Terbizek yolu 11 kilometre olup etüdüleri bu sene yapılmış, toprak tesviyesi işine emaneten devam edilmekte olup bu sene bitecek ve 1956 yılında kaplaması ikmal edilecektir.

Besni - Gaziantep hududu yolu halen motörlü vasıtalarla geçit vermemektedir. Ancak 8 kilometrelik Derbent mevkiindeki kayalıklar açıldığı takdirde yazın motörlü vasıtalarla geçit vermek imkân dâhiline girecektir. Yeni standarda göre etüdü bu sene bitirilmiş ve yukarıda adı geçen kısmın toprak tesviyesi ve sanat yapıları inşası 450 bin liraya mütaahhidine ihale edilerek işe başlanılmıştır. Stabilize kaplaması idare kamyonları ile çekilecektir. Mezkûr yolun Adıyaman vilâyeti hudutları dahilindeki kısmı programa göre 1957 yılında tamamlanacaktır.

Adıyaman - Çelikhan arasındaki yolun dağlık kısmının ıslahı işine devam edilmektedir. Çelikhan - Sürgü arası toprak tesviyesi bu sene emaneten yapılmış ve stabilize işine devam edilmekte olup bu kış geçit sağlanacaktır.

Ayrıca vilâyet ve kaza merkezleri ile nahiyeye merkezi yolları tamir edilerek geçitleri temin edilmiş, köy yollarının kısmı âzama da geçide açılarak mütebakisi ise 1956 yılında ikmal edilecektir.

Adıyaman - Besni yolunun Devlet yollarına ait kısmının programa göre onarımı için 60 bin lira tahsis edilmiştir.

Adıyaman'dan Gölbaşı'na kadar olan Devlet yolu bakım altında bulundurulacaktır.

2. Malatya - Akçadağ - Darende - Pınarbaşı yolunun inşası devam etmekte olup programa göre, Pınarbaşı - Darende arasında 71 kilomet-

relık kısmının tesviye, sanat yapısı ve stabilize kaplanması için 3 000 000 lira, Darende - Malatya arasında 94 kilometrelik kısmının tesviye, sanat yapısı ve stabilize kaplanması için 1 600 000 lira, Malatya - Akçadağ arasında 23 metrelik demiryolu üst geçidi ve 27 metrelik Sultansuyu köprüsüne 153 bin lira tahsis edilmiştir.

Pınarbaşı'ndan Malatya'ya kadar olan yol takriben 250 kilometredir. Bunun Pınarbaşı'ndan itibaren 50 kilometresi 1954 yılında Garamti İnşaat Limitet Şirketi tarafından ikmal edilmiştir.

Darende'de nihayet bulan ve takriben 84 kilometre tulde bulunan ikinci kısmın inşaatı mütaahhit Arı İnşaat Şirketinin taahhüdü altında olup 1956 yılı içinde ikmal edilmiş olacaktır.

Üçüncü kısım inşaat Darende - Malatya - Akçadağ iltisakı olup mütaahhit Nurhayr İnşaat Şirketinin taahhüdü altındadır. 1955 yılı inşaat mevsimi sonuna kadar işin ancak % 50 si yapılabilecektir.

Bu gecikmede, istimlak işlerinin zamanında ikmal edilememesinin kısmen tesiri olmuşsa da mütaahhidin uhdesindeki inşaat makinelerinin eski oluşu ve sık sık ârıza yapmaları ile yedek parça teminindeki müşkülât sebebiyle de iş aksamıştır.

İnşaat bugünkü seyri ile ancak 1957 yılı içinde ikmal edilebilir.

3. Malatya - Pötürge ve Pötürge - Keferdiz yolunun muhtelif kilometrelerinde 1954 yılında ihale suretiyle toprak tesviye ve sınıai imalat işleri yaptırılmış, program gereğince de bakım ve onarma işlerine devam edilmiştir. 1955 yılı çalışma programında bu yola 180 000 lira tefrik edilmiştir.

Muhtelif kilometrelerde biri 6.00 ve diğeri 2.00 metre açıklığında iki betonarme menfez mütaahhidine ihale edilmiş ve inşaat başlanmıştır.

Hırsıztaşı mevkii ile Titirin köyü civarındaki kayalık ve ârızalık kısımların tevsi ve ıslahı

yapılmak suretiyle her çeşit motörlü vasıtanın Malatya'dan Keferdiz nahiyesine gitmesi temin olunmuştur. Kış mevsiminde yolun açık tutulması için gerekli kar mücadelesi hazırlıkları yapılmaktadır. Bu yol üzerinde Poskıran köyü deresini takiben Kubbe karakol binasına kadar olan varyantın etüdü ikmal edilmiş, 1956 da tahsisat nispetinde inşasına başlanacaktır.

Arapkir iltisakı - Arguvan yolunun 0+000 - 13+000 kilometreleri arası toprak tesviyesi işi ihale suretiyle yapılmış sınıai imalat ve stabilize işleri emanet suretiyle ve Nafia Müdürlüğü vasıtaları ile yapılmaktadır.

Malatya - Arapkir yolu Devlet yolları ağına dâhil olup bakım altında bulundurulmaktadır.

4. İskenderun - Erzurum yolu kavşağı - Doğanşehir yolunun toprak tesviyesi ve stabilize serilmesi işleri yapılarak geçit sağlanmıştır.

1955 yılı içinde Doğanşehir - Polat kasabası arasındaki 9 kilometrelik ârızalık kısmın toprak tesviyesi sınıai imalat ve stabilize işleri de tamamen ikmal edilmiş ve hizmete açılmıştır. Malatya - Sivas yolu Devlet yolları ağına dâhil olup programa göre bakım altında bulundurulmuş bu yolun Malatya - Sivas hududu arasındaki 67 kilometrelik kısmın onarımı için 100 bin lira tahsis edilmiştir.

5. a) 1954 yılında Darende - Hekimhan yolunun bakımı için 33 381,20 lira sarf edilmek suretiyle geçit sağlanmıştır.

b) Darende - Elbistan - Gürün yolu üzerinde ihale suretiyle Aşud köprüsü yapılmış ve hizmete açılmıştır.

c) Hekimhan - Mezirme, Hekimhan - Kurşunlu ve Hekimhan - Budaklı köy ve nahiyeler yolunun, Arapkir - Anberge köy yolunun, ve Malatya - Dilek - Hilân köy yolunun sınıai imalatı yapımlarına keşifleri dâhilinde devam edilmektedir. Kazaların vilâyet merkezine ve nahiyelerin kaza merkezlerine bağlanması işlerine programlı bir çalışma ile devam olunmaktadır.

